

Številka: 6034-34/2020/1
Datum: 1.6. 2020

Zadeva: Poročilo o izvedbi ukrepov na področju vzgoje in izobraževanja v času epidemije Covid-19

UVOD

Okoliščine, v katerih so v mesecu marcu šole zaprle svoja vrata in vzpostavile izobraževanje na daljavo, so predstavljale velik izziv za vse, tako za učence/učenke, dijake/dijakinje kot za učitelje/učiteljice, vodstva šol in tudi starše. Kljub pomanjkljivi pripravi v času pred posebnimi razmerami, je takoj po zaprtju šol ministrstvo pristopilo k proaktivni uvedbi izobraževanja na daljavo, pri čemer se je izobraževalni sistem – glede na razmere – odlično odzval. V slabih dveh tednih smo izobraževanje na daljavo, brez ustreznih predhodnih izkušenj, vzpostavili tako, da je deloval dobro.

Po začetnih težavah s preobremenjenostjo sistemov je vzgojno-izobraževalni proces, kljub spremenjenemu učnemu okolju, kontinuirano potekal na vseh osnovnih in srednjih šolah ter zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Poseben poudarek je bil dan na evidentiranje učencev in dijakov, ki niso bili vključeni v proces izobraževanja na daljavo ter na vzpostavitev stika z vsemi učenci ob upoštevanju različnih tehničnih zmožnosti.

Ministrstvo je tako v obdobju od 16.3.2020 dalje, ko se je začela uporabljati Odredba o prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih (Uradni list RS št. 19/20) kot tudi v obdobju po 29. 4. 2020, ko je Vlada Republike Slovenije, na podlagi ocen in predlogov Ministrstva za zdravje, sprejela »Okvirni načrt sproščanja omejitvenih ukrepov«, v sodelovanju s pristojnimi javnimi zavodi, v zvezi z izvajanjem izobraževanja na daljavo zasledovalo naslednje ključne cilje:

- zagotavljanje kontinuiranega izobraževalnega procesa, ki je ustrezno prilagojen posebnim razmeram;
- preprečevanje nastajanja večjih razlik med učenci pri osvajanju znanja v tem času ter posebna skrb za ranljive skupine in
- zagotavljanje ustreznih orodij za tehnično podporo učiteljem pri izvajanju izobraževanja na daljavo.
- analiza izobraževanja na daljavo

Na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport je tudi v času posebnih razmer ostala naša primarna skrb zagotavljanje enakih možnosti izobraževanja na daljavo ter omogočanje nemotenega izobraževalnega procesa za vse otroke, tudi tiste iz najbolj ranljivega socialnega okolja. Pri tem smo se aktivno povezali z vsemi deležniki, ki so pomemben del izobraževalnega procesa.

Z izboljšanjem epidemiološkega stanja in z odločitvijo o postopnem odprtju vzgojno-izobraževalnih zavodov je ministrstvo, skupaj z Ministrstvom za zdravje, Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, Zavodom za šolstvo Republike Slovenije, Centrom RS za poklicno izobraževanje, predstavniki ravnateljskih združenj, predstavniki Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije in ostalimi deležniki usmerilo prizadevanja v zagotavljanje varne in čim bolj nemotene (delne) vrnitve učencev in dijakov v šolske klopi.

1. ZAGOTAVLJANJE KONTINUIRANEGA IZOBRAŽEVALNEGA PROCESA, KI JE USTREZNO PRILAGOJEN POSEBNIM RAZMERAM

Pomembno je poudariti, da je glavni namen izobraževanja na daljavo v posebnih razmerah ohraniti stik učeče se populacije z vzgojno-izobraževalnim področjem in vsebinami znotraj letnega, vzdrževati do sedaj doseženo raven znanja pri učencih, spodbuditi učence k doseganju ciljev v skladu z učnimi načrti in jih ob tem spodbujati k proaktivnemu delovanju ter skrb za svoje znanje in razvoj. Učencem je potrebno omogočiti strokovno podporo v vsebinskem smislu in tudi podporo in pomoč pri razumevanju trenutne družbene situacije in odzivanju nanjo. Zato je eno od osrednjih priporočil, ki so bila pripravljena s pomočjo strokovnjakov na Zavodu za šolstvo, ravnateljev in psihologov, da učitelji pri izobraževanju na daljavo zmanjšajo količino gradiva v primerjavi z učenjem v učilnici in da se osredotočijo na temeljne vsebine za doseganje temeljnih ciljev učnih načrtov. Načrt pedagoškega procesa za posamezen oddelek naj ne bo kopija urnika pouka in naj se smiselno prilagaja delu na daljavo.

Zavedamo se, da je uspešnost izobraževanja na daljavo v veliki meri pogojena s kakovostjo sprotnega spremljanja in preverjanja uspešnosti procesa učenja. Situacija posebnih razmer nas je še dodatno zavezovala, da pri izvajanju izobraževanja na daljavo čim bolj uresničujemo cilje izobraževanja, ki omogočajo osebni razvoj učenca v skladu z njegovimi posebnostmi, interesi in razvojem njegove pozitivne samopodobe.

Z namenom, da se zagotavlja čim bolj poenoten pristop in kontinuiteta izobraževalnega procesa tudi v tem času, je ministrstvo z okrožnicami šolam redno pošiljalo strokovna priporočila in usmeritve glede izobraževanja na daljavo, ki so jih pripravili na Zavodu RS za šolstvo skupaj s pedagoško stroko.

V okviru niza strokovnih usmeritev za izvajanje izobraževanja na daljavo, ki jih je pripravil Zavod Republike Slovenije za šolstvo v sodelovanju z ravnatelji in zunanjimi strokovnjaki, smo osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom ter zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, srednjim šolam in dijaškim domovom posredovali nekaj usmerjevalnih dokumentov.

V mesecu marcu so ravnatelji in strokovni delavci prejeli **Strokovna navodila za izvajanje izobraževanja na daljavo v izrednih razmerah**, ki so namenjena načrtovanju, organizaciji in izvedbi aktivnosti izobraževanja na daljavo. Osnovni namen navodil je postavitev izhodišč, na osnovi katerih so šole svoje aktivnosti usmerile tako, da so v največji možni meri upoštevale dejavnike, ki vplivajo na celoten proces učenja in na počutje učencev. Navodilom so v začetku aprila sledili dokumenti z naslovom **Usmeritve za preverjanje znanja in informacija o ocenjevanju znanja v osnovni šoli**, **Usmeritve za preverjanje znanja v Prilagojenem programu vzgoje in izobraževanja z nižjim izobrazbenim standardom** ter **Usmeritve za izobraževanje na daljavo v Posebnem programu vzgoje in izobraževanja** in **Usmeritve za preverjanje in ocenjevanje znanja v srednjih šolah**.

Sredi aprila smo na vzgojno-izobraževalne institucije poslali **Sklep o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/2020**. S

tem sklepom smo določili ukrepe v zvezi z ocenjevanjem znanja, napredovanjem učencev, opravljanjem predmetnih in popravnih izpitov ter nacionalnim preverjanjem znanja. Ob pripravi sklepa nas je vodila misel na izjemne razmere in dobrobit slehernega učenca. Vsebinsko sklepa podrobneje dopolnjujejo **Priporočila za ocenjevanje znanja v osnovni šoli**, ki jih je pripravil Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Prav tako je ministrstvo pripravilo poseben **Sklep o določitvi rokov za uveljavljanje pravic in izvrševanje obveznosti na področju srednješolskega izobraževanja za šolsko leto 2019/2020**.

V obdobju od 29. 4. 2020, ko je Vlada Republike Slovenije, na podlagi ocen in predlogov Ministrstva za zdravje, sprejela »Okvirni načrt sproščanja omejitvenih ukrepov«, je ministrstvo vzgojno-izobraževalne institucije redno obveščalo glede postopnega odpiranja vrtcev in šol in jim v zvezi s tem posredovalo več smernic in priporočil z namenom uspešnega opravljanja ter zaključka vzgojno-izobraževalnega dela v šolah in zavodih v letošnjem šolskem letu ob hkratnem doslednem izvajanju priporočenih zdravstvenih ukrepov.

Zavedajoč se izrednega pomena vključenosti otrok, učencev in dijakov v vrtčevski in šolski prostor je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport nemudoma poslalo obvestilo vzgojno izobraževalnim institucijam glede načrtovanja izvajanja redne dejavnosti v vrtcih in šolah. Predvideno je bilo, da se bodo ukrepi na področju otroškega varstva ter vzgoje in izobraževanja začeli sproščati postopno, od 18. 5. 2020 dalje.

Na ministrstvu smo se na sproščanje ukrepov v zvezi z obvladovanjem epidemije intenzivno pripravljali v neposrednem sodelovanju z zdravstveno in pedagoško stroko. Glede na aktualno epidemiološko situacijo, z upoštevanjem varnostnega vidika glede postopnega odpiranja vzgojno-izobraževalnih zavodov in ob hkratnem zavedanju pomembnosti vrtca in šole kot varovalnega dejavnika pri otrocih in učencih, se je v začetku meseca maja izkazalo, da je najprimernejša pot ta, da se lahko nekateri otroci vrnejo v vrtce in šole, da pa bo večina učencev in dijakov verjetno letošnje izobraževanje končala na daljavo.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je dnevno spremljalo (tudi sedaj spremlja) in preučevalo modele šolskega pouka znotraj Evropske unije, prilagojenega ukrepom za zajezitev/preprečevanje širjenja okužb z virusom korona. Dejstvo je, da vsaka država v sodelovanju z deležniki in strokovnjaki iz različnih področij, upoštevajoč varnostni vidik in preventivo pred širjenjem okužbe z virusom COVID-19 oblikuje lasten model izobraževanja v posebnih razmerah.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v začetku naslednjega tedna (5.5.2020) z okrožnicami o predvidenem odpiranju vzgojno izobraževalnih institucij nemudoma obvestilo vrtce, osnovne in srednje šole, osnovne šole s prilagojenim programom, zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, glasbene šole ter višje strokovne šole, dijaške domove in organizacije izobraževanja odraslih. V okrožnicah je bilo opredeljeno, da se bodo predvidoma, upoštevajoč ustrezne zdravstvene pogoje, od 18.5.2020 dalje odprli vrtci, osnovne šole za prvo triado učenk in učencev ter srednje šole za zaključne letnike, šole s prilagojenim programom, zavodi za izobraževanje otrok s posebnimi potrebami (tisti, ki so dejavnost v času izrednih razmer prekinili) in glasbene šole. Napovedano je bilo, da je 25. maja 2020 v izobraževanje na šolah predvideno vključevanje učenk in učencev 9. razreda osnovne šole, s tem dnem pa bi zagotovili tudi organizacijo dejavnosti za otroke z učnimi težavami (od 4. do 8. razreda), ki v tem šolskem letu niso uspeli doseči minimalnih standardov znanja pri posameznih predmetih in bi lahko njihova ocena ob zaključku pouka v tem šolskem letu pri posameznih predmetih bila negativna. Prav tako naj bi se v šolske klopi vrnila dijaki nižjih letnikov, ki pri utrjevanju snovi in zaključevanju šolskega leta potrebujejo pomoč oziroma je njihova vključitev v šolo nujna zaradi pridobivanja ustreznega praktičnega znanja in veščin. Z navedenim

dnem naj bi svoja vrata odprli tudi dijaški domovi, enako velja tudi za organizacije za izobraževanja odraslih, na podlagi odločitve vodstva pa lahko svoje predavalnice v celoti ali delno odprejo tudi višje strokovne šole. Za vse ostale učenke in učence ter dijakinje in dijake se naj bi šolanje zaključilo na daljavo.

Vsak izobraževalni segment je bil v obdobju od 6.5.2020 do 8.5.2020 o pričetku dejavnosti z okrožnicami ministrstva posebej obveščen. Kot je bilo napovedano v prejšnjih obvestilih, so javni in zasebni vrtci, osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, glasbene šole ter srednje šole, višje strokovne šole, dijaški domovi ter organizacije izobraževanja odraslih poleg okrožnice glede izvedbe vzgojno izobraževalnega dela v šolskem letu 2019/20 prejeli še gradiva, ki so v veliki meri nastala v sodelovanju s predstavniki Ministrstva za zdravje in Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Zavodom za šolstvo Republike Slovenije, Centrom RS za poklicno izobraževanje, predstavniki ravnateljskih združenj, predstavniki Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije in predstavnikom Zveze aktivov svetov staršev Slovenije.

Z namenom čim bolj kakovostne priprave, ustrezne organizacije dela in prostora vzgojno izobraževalnih institucij so bila vsem javnim in zasebnim vrtcem 8.5.2020 poslana **Priporočila za ponovno odprtje vrtcev v času posebnih razmer**, ki jih je pripravil Zavod RS za šolstvo ter **Higienska priporočila za vrtce v času epidemije COVID-19** s prilogami Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za pediatrijo, Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za medicino dela, prometa in športa, ki opredeljujeta zdravstvene omejitve za otroke in zaposlene za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju VIZ ustanov ter Izjave staršev pred vstopom otroka v vrtec.

Iz **Priporočil za ponovno odprtje vrtcev v času posebnih razmer** je razvidno, da je nujnost ponovnega odpiranja vrtcev v posebnih razmerah narekovalo več dejavnikov. V prvi vrsti gre za vzpostavitev rednega procesa predšolske vzgoje, pomembni pa so tudi socialno ekonomski razlogi in možnost varstva otrok, da se starši lahko bolj osredotočijo na svoje delo in vrnejo na delovna mesta.

Pri tem smo poudarili, da je glede na posebne razmere nujno upoštevati ukrepe, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje. V skladu z navodili naj bi delo potekalo v manjših skupinah in sicer v prvem starostnem obdobju naj bi bilo v skupini do 8 otrok, v drugem starostnem obdobju pa naj bi bilo v skupini do 10 otrok.

Z upoštevanjem teh priporočil bodo v največji možni meri zmanjšana tveganja za možni prenos okužb in bo vzpostavljeno varno in spodbudno okolje. Namen priporočil Zavoda RS za šolstvo je, da ob vračanju otrok v vrtce z usmeritvami na nacionalnem nivoju aktivnosti usmerimo tako, da bodo otroci v vrtcih v čim krajšem času ponovno pridobili občutek varnosti in zaupanja. To je še toliko bolj pomembno, ker je prav vsak otrok na svoj način doživljal čas, ko ni bil vključen v vrtec in da je to pravzaprav novo uvajalno obdobje za vse. Še posebej pa je pomembno zavedanje, da imajo otroci potrebo po tesnih stikih s sovrstniki in odraslimi. Priporočila so v pomoč pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti za ponovno uvajanje otrok v vrtec, ki naj poteka čim manj stresno. Izvajanje Kurikuluma za vrtce naj poteka fleksibilno in v skladu s potrebami otrok ter trenutnim stanjem v oddelku. Priporočila navajajo, da naj se Kurikulum načrtuje in izvaja tako, da bo v največji meri pripomogel k ohranjanju varnega in zdravega okolja ter da bo omogočal otrokom dobro počutje. Poseben poudarek je usmerjen na področje čustveno vedenjskih odzivov otrok iz ranljivih skupin.

Prav tako so bila 8.5.2020 vsem osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom, zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter glasbenim šolam poslana **Priporočila za prehod iz izobraževanja na daljavo v izobraževanje na šoli**

oziroma v oddelku za učence 1. triade v osnovni šoli, ki jih je pripravil Zavod RS za šolstvo ter **Higienska priporočila za izvajanje pouka v osnovni šoli (za učence 1. triade in devetošolce) v času epidemije COVID-19** s prilogami Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za pediatrijo, Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za medicino dela, prometa in športa, ki opredeljujeta zdravstvene omejitve za otroke in zaposlene za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju VIZ ustanov ter Izjave staršev pred vstopom otroka v šolo.

Za prilagojeni program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom se priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje in Zavoda RS za šolstvo uporabljajo smiselno.

V dopisu je bilo napovedano, da bodo Podrobnejša priporočila za izvajanje prilagojenih programov in posebnega programa vzgoje in izobraževanja v osnovnih šolah s prilagojenim programom, osnovnih šolah z oddelki s prilagojenim programom ter zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami pripravljena posebej in posredovana naknadno z vsemi potrebnimi informacijami.

Namen priporočil Zavoda RS za šolstvo je, da ob postopnem odpiranju šol na nacionalni ravni aktivnosti usmerimo tako, da bodo vsi učenci v šoli, kar je še posebej pomembno za učence prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja, v čim krajšem času pridobili občutek varnosti in zaupanja in bodo deležni kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa. Pri pripravi in načrtovanju vzgojno-izobraževalnega procesa v posebnih razmerah je še posebej pomembno zavedanje, da imajo učenci potrebo po tesnih stikih s sovrstniki in odraslimi.

Prilagoditveno obdobje v šoli (okvirno v trajanju enega tedna) naj bo usmerjeno v način dela in ravnanja učencev v drugačnih pogojih kot so jih bili vajeni pred zaprtjem šol in v postopno poglobljanje in nadgrajevanje dosežene ravni znanja, ki so ga učenci pridobili v času izobraževanja na daljavo. Predvsem smo izpostavili psihološko sociološki vidik s poudarkom, da naj v tem obdobju učitelji še posebno pozornost namenijo načrtovanju časa in dejavnosti za pogovor z učenci. V kontekstu pedagoško didaktičnega vidika je priporočeno, da naj učitelj v prvi fazi izvajanja pouka v razredih nameni čas pregledu opravljenega dela na daljavo, preverjanju predznanja in dosežkov učencev (pogovor z učenci). Pri tem naj se učitelj izogne kontroli tega, ali so učenci v času izobraževanja na daljavo opravili vse naloge in zbrali vsa gradiva itd. Preverjanje naj bo namenjeno predvsem ugotavljanju stopnje razumevanja in vrzeli v znanju.

Učitelj naj upošteva temeljne cilje učnih načrtov, ki bi jih z učenci utrdili v petih tednih po povratku v razrede. Prednost naj ima utrjevanje temeljnih ciljev, poglobljanje temeljnih znanj, potrebnih za nadgradnjo v prihodnjih razredih. Poudarek v zadnjih tednih naj bi bil predvsem na ponavljanju in utrjevanju ter preverjanju že obravnavanih in usvojenih učnih ciljev v času pred in med izobraževanjem na daljavo. Ko učitelj ugotovi stanje v razredu, naj opravi pregled in spremembo letne priprave. Pri pregledu letne priprave naj bo v ospredju sledenje temeljnemu cilju. Z realizacijo načrtovanega naj nadaljuje na osnovi informacij, ki jih dobi od učencev. Učitelji naj bodo še posebej občutljivi in usmerjeni na doživljanje varnosti ter na zmanjšanje negotovosti v šolskem okolju, zato naj bo šolski vsakdan jasno strukturiran in predvidljiv. Učitelj naj načrtuje tudi čas za socialno emocionalno učenje in krepitev odnosov v oddelku.

Učitelj naj predvidi cilje in vsebine, ki jih bo v dogovoru s strokovnim aktivom prenesel v naslednje šolsko leto. Priporočeno je, da strokovni delavci za izvajanje vzgojno izobraževalnega dela načrtujejo cilje, ki jih je mogoče realizirati do konca leta in naj opustijo razmišljanje, da se bo z vstopom v razrede vse nadoknadilo.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti ustvarjanju pogojev za varno in spodbudno učno okolje, še posebej za ranljivejšie skupine otrok. V primerih, ko učitelj pri učencih zazna večje stiske (npr. odklanjanje šole, strahovi), naj se poveže s šolsko svetovalno službo in po potrebi s svetovalnimi centri. Izredno pomemben je konstruktiven dialog s starši.

Pri načrtovanju dejavnosti, urnika in obremenitev učencev naj sodelujejo vsi strokovni delavci (učitelji tujega jezika, dodatne strokovne pomoči, svetovalni delavci, ostali učitelji), ki poučujejo

isto skupino/oddelek učencev v obveznem in razširjenem programu, oziroma učitelji, ki so poučevali določen oddelek jutranjega varstva in podaljšanega bivanja.

Glede izvedbe vzgojno izobraževalnega dela v glasbenih šolah v šolskem letu 2019/2020 je bilo 8.5.2020 dano obvestilo, da se bo pouk instrumentov in petja, ki se v glasbenih šolah izvaja individualno, od 18. 5. 2020 dalje izvajal v prostorih šole, medtem ko bo pouk predmetov, ki se izvajajo skupinsko še naprej potekal v obliki izobraževanja na daljavo. V obliki izobraževanja na daljavo naj bi potekal tudi pouk instrumentov in petja za učence, ki zaradi zdravstvenih omejitev ne morejo obiskovati pouka v prostorih šole.

8.5.2020 so bila tudi vsem srednjim šolam, višjim strokovnim šolam, dijaškim domovom ter organizacijam izobraževanja odraslih posredovana **Priporočila za zaključek izobraževanja v zaključnih letnikih v programih gimnazijskega, nižjega poklicnega, srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega izobraževanja**, ki jih je pripravil Zavod RS za šolstvo, **Priporočila za nadaljevanje in zaključevanje izobraževalnega procesa v programih nižjega poklicnega, srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja**, ki jih je pripravil Center za poklicno izobraževanje ter **Higienska priporočila za pripravo na maturo, obdobje mature in bivanje v dijaškem domu v času epidemije COVID-19** s prilogami Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za pediatrijo in Razširjenega strokovnega kolegija (RSK) za medicino dela, prometa in športa, ki opredeljujeta zdravstvene omejitve za otroke in zaposlene za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju VIZ ustanov ter Izjave polnoletnih dijakov oziroma izjave staršev mladoletnih dijakov pred vstopom v šolo/pristopom k maturi in pred začetkom bivanja v dijaškem domu.

Priporočila navajajo, da gre v prvi vrsti za vzpostavitev procesa vzgoje in izobraževanja za dijake zaključnih letnikov v šolah in s tem zagotovitev pogojev, da se lahko z neposredno pomočjo učiteljev pripravijo na predvidene zaključke ter da lahko popravijo oziroma izboljšajo ocene. Pomembni pa so tudi psihološki razlogi, saj neposreden stik z učitelji pri dijakih povečuje občutek gotovosti in varnosti ter zmanjšuje napetosti pred opravljanjem izpitov. Namen priporočil Zavoda RS za šolstvo in Centra za poklicno izobraževanje je, da ob postopnem odpiranju šol na nacionalni ravni aktivnosti usmerimo tako, da bodo vsi dijaki zaključnih letnikov v šoli deležni kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa, ki naj bo zlasti usmerjen v zaključevanje, popravljanje in izboljševanje ocen in v pripravo na zaključne izpite in maturo. Priporočila opredeljujejo, da naj učitelji posebno pozornost namenijo načrtovanju časa in dejavnosti za pogovor z dijaki ter prisluhnejo njihovim željam in potrebam. Priporočeno je, da naj se dijakom še v času pouka na daljavo omogoči popravljanje negativnih ocen oziroma pridobivanje ocen v primerih, ko dijak ni bil ocenjen. Učitelj naj omogoči popravljanje negativnih ocen in pridobivanje ocen tudi dijakom, ki so bili negativno ocenjeni ali neocenjeni v prvem ocenjevalnem obdobju. Na dijake naj učitelji vplivajo pomirjujoče; k ocenjevanju naj pristopijo racionalno in ne zahtevajo od dijakov pridobiti več ocen, kot je nujno potrebno. Poudarek naj bo na individualnem delu.

V naslednjem tednu (11.5.2020) je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport vzgojno izobraževalne ustanove obvestilo, da je bil 8.5.2020 v Uradnem listu RS, št.65/20 objavljen Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih. Spremenjeni odlok je začel veljati 9.5.2020. Ob upoštevanju higienskih priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje je Odlok omogočil zaposlenim v vzgojno izobraževalnih ustanovah, da so se 11.5.2020 lahko vrnili na delovna mesta.

Prav tako je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport dne 13.5.2020 vzgojno izobraževalne ustanove obvestilo, da je bil v Uradnem listu RS, št.67/2020 z dne 13.5.2020 objavljen Odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja. Ta odlok je začel veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določeno pa je bilo, da se

začne uporabljati 18.maja 2020, razen nekaterih izjem tega odloka, ki se začnejo uporabljati 25. maja 2020.

Prepoved zbiranja od 18.5.2020 dalje tako ne velja za otroke v programih predšolske vzgoje v osnovni šoli s prilagojenim programom, za učenke in učence od 1. do 3. razreda osnovne šole in osnovne šole s prilagojenim programom, za dijakinje in dijake zaključnih letnikov srednje šole ter za posameznike, ki bodo v šolskem letu 2019/2020 opravljali maturo ali zaključni izpit. Prav tako prepoved ne velja za dijake od 1. do 3. letnika, ki jim šola organizira dodatno učno pomoč ali pridobivanje praktičnega znanja in veščin ter za posameznike, ki bodo opravljali izpite v skladu s šolskim koledarjem in udeležence izobraževanja odraslih. Prepoved ne velja za dijake v dijaških domovih, ki jim je zaradi zdajšnjih varnostnih razmer onemogočena vrnitev v kraj stalnega bivališča, mladoletnike v dijaških domovih brez spremstva s statusom prosilca mednarodne zaščite oziroma s priznano mednarodno zaščito, študente v dijaških domovih in dijake zaključnih letnikov.

Od 25.5. 2020 dalje se v ustanove s področja vzgoje in izobraževanja lahko vrnejo učenci/učenke 9. razreda osnovne šole in osnovne šole s prilagojenim programom, učenci od 4. do 8. razreda, za katere je organiziran dopolnilni pouk ter druge oblike individualne in skupinske pomoči ter učenci in dijaki posebnih programov vzgoje in izobraževanja v osnovni šoli in osnovni šoli s prilagojenim programom.

Podrobnejša navodila glede izvedbe vzgojno izobraževalnega dela v programih za otroke s posebnimi potrebami je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport osnovnim šolam s prilagojenim programom, osnovnim šolam z oddelki prilagojenega programa ter zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami posredovalo 12.5.2020.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je 13.5.2020 osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom, glasbenim šolam ter zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami posredovalo dodatna pojasnila v kontekstu organizacije vzgojno izobraževalnega dela za uspešen zaključek pouka. Priporočili smo, da lahko šole, zaradi lažje organizacije pri oblikovanju skupin jutranjega varstva, podaljšanega bivanja, skupin dopolnilnega pouka za učence od 4. do 8.razreda, skupin učencev, ki čakajo na organiziran prevoz in skupin obveznega izbirnega predmeta za učence 9. razreda (izjemoma, če organizacijsko v nobenem primeru ni možno zagotoviti priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje) združijo učence različnih skupin. Prav tako smo v dopisu opredelili, da v dani situaciji (kadrovska podhranjenost zaradi delitve učencev na manjše skupine in posledično potrebe po večjem številu strokovnih delavcev) lahko vzgojno izobraževalno delo izjemoma izvajajo tudi zaposleni v skladu s 94.členom ZOFVI; torej tudi strokovni delavci z ustrezno stopnjo izobrazbe in pedagoško izobrazbo.

Istočasno so bila šolam poslana še **Higienska priporočila za izvajanje prevoza šolarjev v času epidemije COVID 19**, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje.

14. 5. 2020 so bila na vzgojno izobraževalne institucije posredovana navodila v kontekstu vključevanja učencev iz sosednjih držav v vzgojno izobraževalno delo ter prehajanja mej tujih dijakov in študentov višješolskih programov. Ne glede na dejstvo, da je za učence prvega vzgojno izobraževalnega obdobja ter učence 9. razreda in dijake zaključnih letnikov zaradi organiziranega izobraževalnega procesa v šoli, zaključen proces izobraževanja na daljavo, je potrebno učencem in dijakom iz sosednjih držav, ki pouka ne bi mogli obiskovati omogočiti ustrezno podporo (posredovanje gradiv in navodil, komunikacija z učenci, dijaki in starši).

15. 5. 2020 je bila osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom ter zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami posredovana okrožnica s

Priporočili za prehod iz izobraževanja na daljavo v izobraževanje na šoli za učence 9. razreda in za učence z učnimi težavami 2. in 3. VIO v osnovni šoli, ki jih je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Priporočila izpostavljajo dejstvo, da naj bo vzgojno-izobraževalni proces za učence 9. razreda kot učna in socialno psihološka priprava naravnana tudi na prehod na višjo raven izobraževanja. Zavod RS za šolstvo priporoča, da razredniki in tudi drugi učitelji skupaj z učenci premislijo o nadomestnem simbolnem zaključku osnovnošolskega izobraževanja, kot zaključku pomembnega življenjskega obdobja. Ravnatelj in učitelji naj načrtujejo prilagojen urnik s fleksibilno izvedbo na dnevni in tedenski ravni ter razmišljajo o drugačni obliki izvedbe pouka. Ravnatelj lahko organizira delo učiteljev posameznega razreda/oddelka (oddelčni učiteljski zbor) na šoli tako, da učitelji izmenično (po dnevih) izvajajo pouk v 9. razredu in izobraževanje na daljavo oziroma drugimi razredi/oddelki/učenci. Priporočamo, da učitelji usklajeno načrtujejo preverjanje usvojenega znanja v času izobraževanja na daljavo in ocenjevanje znanja ter zaključevanje ocen.

S tem, ko je organiziran vzgojno-izobraževalni proces v šoli, je za učence 9. razreda zaključen proces izobraževanja na daljavo. Priporočamo pa, da učitelji nudijo podporo učencem, ki bodo odsotni iz opravičenih razlogov. Podpora naj bo izvedena na način, kot so ga strokovni delavci izvajali za opravičeno odsotne učence pred nastankom posebnih razmer (npr. s posredovanjem gradiv in navodil, z obveščanjem staršev...).

Za učence, ki potrebujejo pomoč in podporo oziroma za učence, ki zaradi različnih razlogov niso uspeli v času izobraževanja na daljavo usvojiti temeljnih ciljev in ne dosegajo minimalnih standardov znanja, šola od 25. 5. 2020 dalje organizira različne oblike pomoči. Pri delu z učenci s posebnimi potrebami se navodila in prilagoditve izvajajo na podlagi spremenjenih individualnih programov, izvajanje učne pomoči pa poteka s sodelovanjem učiteljev dodatne strokovne pomoči. Načrtovanje in organizacija različnih oblik pomoči za učence z učnimi težavami naj bo takšna, da bodo posamezni učenci v strnjeni obliki deležni vsaj 2-3 ure pomoči na teden za posamezni predmet.

21. 5. 2020 je bila osnovnim šolam s prilagojenim programom, osnovnim šolam z oddelki prilagojenega programa ter zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami posredovana okrožnica s **Priporočili za izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela v programih za otroke s posebnimi potrebami v šolskem letu 2019/2020** ter **Dodatna priporočila za delo z otroki s posebnimi potrebami v vzgoji in izobraževanju za preprečevanje širjenja okužbe s SARS CoV-19**, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje.

15. 5. 2020 je bila na vse vzgojno izobraževalne institucije v Sloveniji posredovana okrožnica o preklicu epidemije COVID 19. Odlok o preklicu epidemije nalezljive bolezni SSRS-CoV-2 (COVID-19) je bil objavljen v Uradnem listu št. 68/20 in se je začel uporabljati od 31. 5. 2020 dalje. Vzgojno izobraževalne ustanove smo obvestili, da se vsi zdravstveni ukrepi, ki so bili sprejeti na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih, še vedno uporabljajo in veljajo, saj je tako določeno v 2. členu citiranega Odloka.

Vlada Republike Slovenije je omenjeni odlok o preklicu epidemije izdala na podlagi podatkov Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ki kažejo, da niso več izpolnjeni pogoji, ki jih Zakon o nalezljivih boleznih določa za obstoj epidemije nalezljive bolezni. Nacionalni inštitut za javno zdravje namreč ugotavlja, da vsi kazalniki kažejo na umirjanje širjenja novega virusa v populaciji. Pristojne zdravstvene strokovne institucije ugotavljajo, da zmanjšanje števila primerov zmanjšuje breme izvajalcev zdravstvene dejavnosti, vse to narekuje sproščanje ukrepov, ki so bili nujni zaradi zaježitve in obvladovanja nalezljive bolezni, ne pa še njihove odprave v celoti. Zato je Vlada Republike Slovenije v citiranem Odloku določila, da se splošni in posebni zdravstveni ukrepi, ki so bili sprejeti na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih, še vedno uporabljajo, saj še vedno obstoja nevarnost širjenja nalezljive bolezni, pri čemer se strokovna utemeljenost

zdravstvenih ukrepov, sprejetih na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih, ugotavlja periodično in se ob upoštevanju strokovnih razlogov odloča, da se morda ti ukrepi še naprej uporabljajo, ali pa se ukrepi spremenijo oziroma odpravijo.

V citiranih dokumentih so podrobna pojasnila glede prihoda v šolo in odhoda iz šole, vstopanja v posamezni razred, priprave učilnic, zračenja in čiščenja prostorov, poteka pouka, dogajanja v zbornici, organizacije dela med odmori in v času šolske malice ipd. Dokumenti vključujejo tudi priporočila in navodila, kako postopati in ukrepati v primeru obolenja s simptomi oziroma znaki COVID-19 oziroma kako obravnavati primer s sumom okužbe s COVID-19, če bi se morda pojavil v šoli.

Ob tem dodajamo, da je vsak odgovoren tako do sebe kot do drugih ljudi, zato zdravstvena stroka poudarja, da naj se v vrtce in šole vračajo samo zdravi otroci in zaposleni. Svojo odgovornost starši, pa tudi polnoletni dijaki, izkazujejo s podpisano izjavo o tem, da v zadnjih 14 dneh niso imeli znakov okužbe s COVID-19 oziroma niso bili v stiku z osebo, pri kateri je bila potrjena takšna okužba in da bodo v primeru pojavljanja znakov oziroma potrjene okužbe pri sebi, ali v gospodinjstvu, ostali doma. Enaka priporočila veljajo tudi za zaposlene.

Vrtci in šole so bili preko okrožnic ministrstva seznanjeni torej tudi s higienskimi priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje, katerih del sta tudi že omenjena sklepa Razširjenega strokovnega kolegija za medicino dela, prometa in športa z dne 5. 5. 2020, ki vsebuje opredelitev zdravstvenih omejitev za pedagoške delavce in s sklepom Razširjenega strokovnega kolegija za pediatrijo z dne 30. 4. 2020, ki vsebuje opredelitev zdravstvenih omejitev za otroke in mladostnike v času sproščanja ukrepov za obvladovanje epidemije. Dokumenta sta bila namenjena tudi temu, da so vrtci in šole lahko na podlagi opredeljenih zdravstvenih omejitev za zaposlene in otroke pridobili podatke o predvidenem številu otrok ter zaposlenih, ki se bodo vrnili v šolo oziroma na delovno mesto. Otrokom in pedagoškim delavcem, ki na podlagi citiranih sklepov sodijo v rizične skupine in to izkazujejo z ustreznim zdravniškim potrdilom, je bila odsvetovana vrnitev v šolo oziroma na delovno mesto.

Da bodo vrtci in šole za svoje otroke, učence in dijake ter vse zaposlene lahko ustrezno poskrbeli v skladu z navodili zdravstvene stroke, jim je Civilna zaščita, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za izobraževanje, za začetek tudi zagotovila zaščitne maske.

Glede na ugodno epidemiološko situacijo, je bila na osnovi stališča Svetovalne skupine pri Ministrstvu za zdravje, sprejeta možnost o nadaljnjem sproščanju ukrepov na področju predšolskega varstva in šolstva.

28.5.2020 smo preko okrožnice vsem vrtcem posredovali dopis Nacionalnega inštituta za javno zdravje št. 1812-1244/2020-2 (346) v zadevi Nadaljnje sproščanje ukrepov na področju predšolskega varstva in šolstva. V dopisu je navedeno, da od 1. 6. 2020 dalje oddelki vrtcev delujejo v skladu z veljavnimi normativi, ki jih določajo predpisi s področja predšolske vzgoje.

28.5.2020 smo osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom, zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter glasbenim šolam posredovali okrožnico v povezavi z organizacijo vzgojno-izobraževalnega dela do konca šolskega leta ter **Priporočila za prehod iz izobraževanja na daljavo v izobraževanje na osnovni šoli**, ki jih je pripravil Zavod RS za šolstvo. V Priporočilih je navedeno, da naj se z vidika organizacije in didaktičnih izvedb smiselno uporabljajo priporočila, ki so jih šole že prejele ter, da naj bo povratak v šolo v prvi vrsti namenjen preverjanju, utrjevanju in poglobljanju znanja ter odpravljanju vrzeli v znanju.

Posebna skrb naj bo namenjena učencem, za katere v času izobraževanja na daljavo ni bilo mogoče preveriti in oceniti znanja od prvega ocenjevalnega obdobja naprej. Zanje se organizirajo

druge oblike pomoči, s katerimi se odpravijo vrzeli ter omogoči zaključevanje ocen. Pomembno sporočilo je tudi v kontekstu izvedbe naslednjega šolskega leta, saj je priporočeno, da naj se strokovni aktivni dogovorijo o načinih in oblikah odpravljanja vrzeli v znanju v šolskem letu 2020/2021, ki so nastale v času izobraževanja na daljavo.

V okrožnici pojasnjujemo, da je Vlada Republike Slovenije 28.5.2020 sprejela Odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 78/20). Novi odlok se je začel uporabljati 1. junija 2020.

V osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom in zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, se v ponedeljek, 1. 6. 2020, vračajo učenci 4. in 5. razreda, v sredo, 3. 6. 2020 pa tudi učenci 6., 7. in 8. razreda. Vzgojno-izobraževalno delo bo tako od 1. 6. 2020 za vse učence (od 1. do 9. razreda) potekalo v normativno določenih oddelkih, kot pred razglasitvijo pandemije. Še vedno pa bo treba izvajati splošne higienske ukrepe, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje. Pomembno je poudariti, da se s 1. 6. 2020 v prostorih vrtca in šole lahko izvaja tudi **dodatna strokovna pomoč**.

Prav tako je bila 28.5.2020 na vse srednje šole posredovana okrožnica v zvezi z zaključevanjem pouka v šolskem letu 2019/2020. Vlada je sprejela odločitev, da se bo pouk v letošnjem šolskem letu za dijake nižjih letnikov, zaključil na daljavo. Izjeme, ki so bile zanje določene z Odlokom o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja z dne 13.5.2020 bodo veljale še naprej (dijaki od 1. do 3. letnika, ki jim šola organizira dodatno učno pomoč ali pridobivanje praktičnega znanja in veščin, posamezniki, ki bodo opravljali izpite v skladu s šolskim koledarjem in udeleženci izobraževanja odraslih, dijaki v dijaških domovih, ki jim je zaradi zdajšnjih varnostnih razmer onemogočena vrnitev v kraj stalnega bivališča, mladostniki v dijaških domovih brez spremstva s statusom prosilca mednarodne zaščite oziroma s priznano mednarodno zaščito, študenti v dijaških domovih in dijaki zaključnih letnikov).

29. 5. 2020 so bila so bila vsem javnim in zasebnim vrtcem, vsem osnovnim šolam, osnovnim šolam s prilagojenim programom, zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter glasbenim šolam **posredovana Higienska priporočila za izvajanje pouka v osnovni šoli za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2 (Priporočila za obdobje, ko se v državi pojavljajo posamični primeri COVID-19) s prilogami**. Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za pediatrijo je namreč posodobil zdravstvene omejitve za učence za vrnitev v šolo ob ponovnem odprtju. V sklepu RSK za pediatrijo je navedeno naj imajo kronično bolni otroci s potencialno večjim tveganjem za težji potek COVID-19 pred vstopom v šolo opravljeno individualno oceno tveganja. Oceno opravi izbrani pediater po posvetu z lečečim subspecialistom in družino. Razširjeni strokovni kolegij (RSK) za medicino dela, prometa in športa je opredelil zdravstvene omejitve za zaposlene v šoli za vrnitev na delovno mesto ob ponovnem odprtju. V primeru, da je v družini, v istem gospodinjstvu drug otrok, mladostnik ali odrasla oseba, ki ima zdravstvene omejitve, se vrnitev v vrtec ali šolo odsvetuje. O umiku z delovnega mesta zaradi zdravstvenih razlogov odloča zdravnik - specialist medicine dela, prometa in športa, ki presoja individualno in so mu predlagane bolezni le smernice pri delu.

Pri usmeritvah glede postopnega odpiranja šol smo posebno pozornost poleg pedagoških in pedagoških vidikov namenili sočasnemu zagotavljanju najvišje možne mere skrbi za zdravstveno zaščito učencev, učiteljev, zaposlenih v vrtcih in šolah, njihovih družin in širše javnosti.

2. PREPREČEVANJE NASTAJANJA VEČJIH RAZLIK MED UČENCI PRI OSVAJANJU ZNANJA V TEM ČASU IN POSEBNA SKRB ZA RANLJIVE SKUPINE

Zavedamo se, da v času izobraževanja na daljavo vsi učenci nimajo enakih pogojev. Zato smo na ministrstvu skupaj z Zavodom RS za šolstvo temu vprašanju namenili posebno pozornost. V

smernicah šole med drugim pozivamo, da naj posebno pozornost namenijo ranljivim skupinam učencem ter učencem z učnimi in drugimi težavami. Pomembno je, da tudi tem učencem šole omogočijo napredek v njihovem znanju. Podpora učencem, ki potrebujejo pomoč iz različnih razlogov naj bo usmerjena v individualni pristop učiteljev izvajalcev dodatne strokovne pomoči, spremljevalcev, romskih pomočnikov, ki z različnimi pristopi glede na individualne potrebe učencev pomembno pripomorejo k napredku učencev. Pomembno je njihovo sodelovanje z razrednikom in drugimi učitelji oddelka. Poseben poudarek je dan na evidentiranje učencev in dijakov, ki niso vključeni v proces izobraževanja na daljavo ter vzpostavitev stika z vsemi učenci ob upoštevanju različnih tehničnih zmožnosti za izobraževanje na daljavo.

2.1 Tehnična oprema

Z namenom čimprej in celostno zagotoviti enake možnosti izobraževanja na daljavo vsem šolajočim otrokom, smo na ministrstvu vzpostavili projekt DIGI Šola, preko katerega želimo tudi dolgoročno zmanjšati razkorak med tistimi, ki imajo dostop do interneta in ustrezno opremo ter tistimi, ki je nimajo.

S pomočjo donatorjev - pomagajo nam tako večje gospodarske družbe kot manjša zasebna podjetja, veliko donacij prispe tudi iz društev in od posameznikov - smo doslej zbrali preko 1.300 računalniških naprav in 950 modemov, z več kot 4000 računalniki pa so na pomoč priskočile tudi šole po vsej državi. S projektom aktivno nadaljujemo in se odzivamo na evidentirane potrebe. Podatke o učencih in dijakih, ki potrebujejo digitalno opremo, šole sporočajo območnim enotam Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, kjer sprejemajo tako materialne donacije kot finančna sredstva, ki omogočajo nakup računalniške opreme.

Poleg tega pa so se angažirala tudi druga podjetja, društva in posamezniki, ki želijo prispevati po svojih močeh in omogočiti nemoteno izobraževanje na daljavo.

2.2. Program RTV v podporo izobraževanju na daljavo

Ministrstvo skupaj z RTV Slovenija in Zavodom RS za šolstvo sodeluje tudi pri oblikovanju posebnega programa za učence do 5. razreda osnovne šole, kjer se prepletajo izobraževalne, informativne in razvedrilne vsebine, povezane z učnim načrtom. Osrednji del prizadevanj je usmerjen v zagotavljanje dnevne informativno-izobraževalne oddaje IZOdrom. Oddaja Izodrom se je iztekla 30. maja 2020, z njo pa je zaživel tudi poseben spletni portal otroškega programa <https://www.rtv.slo.si/tv/otroski/izodrom>, kjer so zbrani posamezni prispevki oddaje, ki so lahko trajno v podporo delu učiteljev pri izobraževanju na daljavo.

Za pomoč maturantkam in maturantom pri pripravi na esej iz slovenščine, je Televizija Slovenija v svoj program umestila tudi Cankarjeva dela, načrtuje tudi uvrstitev filma Gospodar muh kot podporo dijakom pisanju maturitetnega eseya iz angleščine. Dnevno so v program RTV umeščajo izobraževalne vsebine za različne generacije učečih, ki so tudi dostopne v arhivu RTV.

Program RTV vidimo kot eno pomembnih podpor procesom učenja, ki je v pomoč učiteljem in učencem, obenem pa je pomembno dejstvo tudi to, da je dosegljiv ne glede na obstoj povezav z internetom, dosega tako rekoč vse domove.

2.3. Pomoč romskim otrokom in njihovim staršem, učencem in dijakom priseljencem ter učencem in dijakom z učnimi težavami in posebnimi potrebami

Zavod RS za šolstvo je 25. marca 2020 izdal **Strokovna navodila za ravnateljice in ravnatelje osnovnih šol o izvajanju izobraževanja na daljavo v izrednih razmerah**. Nanašajo se na načrtovanje, organizacijo in izvedbo aktivnosti izobraževanja na daljavo. Ravnateljice in ravnatelje Zavod poziva, naj iz navodil izberejo in postopno vpeljejo tisto, kar je glede na

značilnosti njihove šole smiselno in potrebno za čim bolj kvalitetno izpeljavo izobraževanja na daljavo. Priporočeno je bilo, da šole v mesecu aprilu svoje aktivnosti usmerijo predvsem v preverjanje znanja ter zagotavljanje vključitve vseh učencev v proces izobraževanja na daljavo s poudarkom na ranljivih skupinah učencev (tudi učenci priseljenci) in učencev z učnimi težavami. Prav tako se je ob razglasitvi epidemije nalezljive bolezni Covid-19 posebej angažiral Center šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD), ki je nosilec projekta Skupaj za znanje, namenjen zagotovitvi pomoči romskim otrokom in njihovim staršem pri vključevanju v sistem vzgoje in izobraževanja in pri pridobivanju novih znanj tudi izven šolskih prostorov. V okviru tega projekta deluje 26 romskih pomočnikov na različnih šolah in predstavljajo vez med šolo in starši otrok, dodatno pa ima CŠOD vzpostavljeno mrežo pedagoških koordinatorjev, izvajalcev dejavnosti v Večnamenskih centrih in mentorjev.

Vsi ti sodelavci so se v tem obdobju osredotočili na nudenje pomoči in podpore dvema ključnima ciljnim skupinama, to so romski starši in otroci, ki v tem času resnično potrebujejo pomoč zaposlenih na projektu. Prav tako so priskočili na pomoč osnovnim šolam in njihovim strokovnim delavcem pri organizaciji izobraževanja na daljavo na način, da se v takšno obliko izobraževanja vključujejo tudi romski otroci. V tem času so se razvile različne oblike medsebojnega sodelovanja.

Zavod za šolstvo v navodilih posebno skrb namenja učencem in dijakom s posebnimi potrebami in učnimi težavami, in priporoča, da naj šole za učence, dijake, ki so lahko v družinah v izjemnih stiskah, organizira svetovalne storitve na daljavo, za učence, dijake z učnimi težavami pa tudi učno pomoč po dogovoru. Zanje naj individualizirajo navodila in jih prilagodijo specifičnim potrebam učenca ter dijaka. Kot že opredeljeno so bile vsebine posredovane z dokumentoma **Usmeritve za preverjanje znanja v Prilagojenem programu vzgoje in izobraževanja z nižjim izobrazbenim standardom** ter **Usmeritve za izobraževanje na daljavo v Posebnem programu vzgoje in izobraževanja**.

V kontekstu skrbi za ranljive skupine je v obdobju postopnega odpiranja vrtcev in šol, ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v začetku meseca maja z okrožnicami opredelilo, da je od 25. maja 2020 dalje v izobraževanje na šolah predvideno vključevanje učenk in učencev 9. razreda osnovne šole, s tem dnem pa bi zagotovili tudi organizacijo dejavnosti za otrok z učnimi težavami (od 4. do 8. razreda), ki v tem šolskem letu niso uspeli doseči minimalnih standardov znanja pri posameznih predmetih in bi lahko njihova ocena ob zaključku pouka v tem šolskem letu pri posameznih predmetih bila negativna. Prav tako naj bi se v šolske klopi vrnila dijaki nižjih letnikov, ki pri utrjevanju snovi in zaključevanju šolskega leta potrebujejo pomoč oziroma je njihova vključitev v šolo nujna zaradi pridobivanja ustreznega praktičnega znanja in veščin.

Pri Priporočilih za vse izobraževalne segmente (**Priporočila za ponovno odprtje vrtcev v času posebnih razmer, Priporočila za prehod iz izobraževanja na daljavo v izobraževanje na šoli oziroma v oddelku za učence 1. triade v osnovni šoli, Priporočila za zaključek izobraževanja v zaključnih letnikih v programih gimnazijskega, nižjega poklicnega, srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega izobraževanja, Priporočila za nadaljevanje in zaključevanje izobraževalnega procesa v programih nižjega poklicnega, srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, Priporočila za prehod iz izobraževanja na daljavo v izobraževanje na šoli za učence 9. razreda in za učence z učnimi težavami 2. in 3. VIO v osnovni šoli, Priporočila za izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela v programih za otroke s posebnimi potrebami v šolskem letu 2019/2020**) je razvidno, da je posebno pozornost potrebno posvetiti ustvarjanju pogojev za varno in spodbudno učno okolje, še posebej za ranljivejše skupine otrok, učencev in dijakov. V primerih, ko učitelj pri učencih zazna večje stiske (npr. odklanjanje šole, strahovi), naj se poveže s šolsko svetovalno službo in po potrebi s svetovalnimi centri. Izredno pomemben je konstruktiven dialog s starši.

2.4. Ocenjevanje v osnovni in srednji šoli v obdobju izobraževanja na daljavo ter zaključek šolskega leta 2019/20

Sredi aprila smo na vzgojno-izobraževalne institucije poslali **Sklep o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/2020**. S tem sklepom smo določili ukrepe v zvezi z ocenjevanjem znanja, napredovanjem učencev, opravljanjem predmetnih in popravnih izpitov ter nacionalnim preverjanjem znanja. Ob pripravi sklepa nas je vodila misel na izjemne razmere in dobrobit slehernega učenca. Vsebino sklepa podrobneje dopolnjujejo **Priporočila za ocenjevanje znanja v osnovni šoli**, ki jih je pripravil Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

S sklepom so bili določeni ukrepi, ki omogočajo zaključek šolskega leta ne glede na to ali bi se še vrnili v šolske klopi ali pa bi izobraževanja na daljavo potekalo do zaključka pouka v letošnjem šolskem letu.

Z namenom, da se bo šolsko zaključilo, upoštevajoč drugačnost učnega okolja in različne pogoje učencev je s sklepom določeno, da se ocenjevanje znanja učencev v osnovni šoli lahko v času izobraževanja na daljavo izvaja tudi individualno. Pri ocenjevanju učitelj lahko uporablja različne načine ocenjevanja doseženih ciljev oziroma standardov znanja. S sklepom se je znižalo število ocen, ki so potrebne za zaključek šolskega leta, potrebno pa je, da se v drugem ocenjevalnem obdobju znanje pri posameznem predmetu oceni vsaj enkrat (ni nujno, da je to na daljavo, v primeru, da je učenec oceno v drugem ocenjevalnem obdobju že pridobil). Učenec mora imeti možnost, da negativno pridobljeno oceno do zaključka šolskega leta popravlja še najmanj enkrat. Učenci 7. in 8. razreda lahko opravlja popravne izpite iz največ treh predmetov, pri čemer ima na voljo tri izpitne roke. Za učence, ki imajo popravne izpite, šola organizira dopolnilni pouk v obsegu najmanj 10 ur za posamezni predmet.

Nacionalno preverjanje znanja se v 6. in 9. razredu zaradi posebnih razmer ne bo izvedlo.

Učiteljem se priporoča, da pri določanju zaključne ocene izhajajo iz ocen, pridobljenih do 16. marca letos. Ob tem naj upoštevajo tudi izkazani napredek učenca v obdobju izobraževanja na daljavo in ocene, ki jih je pridobil v času tovrstnega izobraževanja. Načine in oblike ocenjevanja učitelji uskladijo v svojih strokovnih aktivih.

Prav tako je ministrstvo pripravilo poseben **Sklep o določitvi rokov za uveljavljanje pravic in izvrševanje obveznosti na področju srednješolskega izobraževanja za šolsko leto 2019/20**.

Ocenjevanje v srednjih šolah se izvaja v skladu s Pravilnikom o ocenjevanju v srednjih šolah, le način in orodje je nekoliko drugačno in prilagojeno procesu izobraževanja na daljavo. Srednjim šolam je priporočeno, da spremenijo Šolska pravila o ocenjevanju znanja, predvsem z vidika novih razmer in uporabe tehnologije, pri čemer naj sledijo **Navodilom za preverjanje in ocenjevanje znanja v programih gimnazij, srednjega strokovnega, srednjega poklicnega in nižjega poklicnega izobraževanja**. V Navodilih je opredeljeno, da naj učitelji upoštevajo pridobljeno znanje in veščine iz obdobja rednega izvajanja pouka in omejijo število pridobljenih ocen v obliki ocenjevanja znanja na daljavo (zadostuje po ena ocena na dijaka na predmet oziroma strokovni modul).

Izvedbo mature v letošnjem šolskem letu smo tehtno in skrbno presojali skozi več kriterijev in možnih posledic. Odločitev o izvedbi mature je bila sprejeta po nekajkratnem posvetu s strokovno javnostjo, obema državnima maturitetnima komisijama in ravnatelji srednjih šol, pri tem mislimo tako na gimnazije kot strokovne šole.

3. ZAGOTAVLJANJE USTREZNIH ORODIJ ZA TEHNIČNO PODPORO UČITELJEM PRI IZVAJANJU IZOBRAŽEVANJA NA DALJAVO

Takoj po odločitvi Vlade RS o zaprtju šol, smo vzpostavili enotno spletno vstopno točko www.sio.si za podporo ravnateljem in učiteljem pri izvajanju izobraževanja na daljavo. Na navedenem spletnem mestu najdejo učitelji in ravnatelji med drugim dostop do različnih spletnih učilnic, e-gradiv, videokonferenc in podobnih orodij, ki jim omogočajo lažjo izvedbo izobraževanja na daljavo. Na tem spletnem mestu se dnevno objavljajo tudi aktualne novice, obvestila, priporočila in usmeritve v zvezi z izobraževanjem na daljavo. Uredniško ekipo sestavljajo predstavniki ministrstva, Zavoda za šolstvo, Arnesa, Centra RS za poklicno izobraževanje, Šole za ravnatelje.

Arnes je zaradi povečanja potreb po videokonferenčnih zmogljivostih v času krize COVID-19 vzpostavil tudi novo videokonferenčno storitev Arnes VID. Vmesnik je za uporabnike prijazen in preprost in za uporabo prijava ni potrebna. Povprečno na storitvi Arnes VID ob delovnikih steče več kot 1000 videokonferenc, povprečno število unikatnih uporabnikov pa preseže 3000.

Poleg tega se je na pobudo treh fakultet Univerze v Mariboru: Pedagoške fakultete, Fakultete za naravoslovje in matematiko ter Filozofske fakultete, vzpostavila skupna izobraževalna podporna točka www.razlagamo.si, ki je namenjena medsebojni pomoči pri izobraževanju na daljavo ter nudenju podpore pri komunikaciji in zbiranju gradiv za lažje učenje pri vseh predmetih v osnovnih in srednjih šolah. S pomočjo te podpore, je možna tudi **individualna pomoč, razlaga in sodelovanje otrok s posameznimi bodočimi učitelji**.

Analiza je pokazala, da se šole poleg e-pošte pri izvajanju izobraževanja na daljavo največ poslužujejo še lastne spletne strani, spletnih učilnic, socialnih omrežij in video prenosov. Aktivne so tudi predmetne skupine z razširjenim dostopom, ki jih na ZRSŠ poimenujejo Sodelov@Inice in prav tako v okviru SIO skupnosti delujejo na omrežju Arnes.

Učenci in dijaki prihajajo iz različnih družinskih okolij, kjer imajo na voljo različne vire in različna podporna okolja. Poleg tega obstajajo tudi razlike med učitelji v digitalnih kompetencah in opremljenosti, ki jo imajo na svojih domovih.

Po poročilih ravnateljev se na izobraževanje na daljavo v tem času ni odzvalo okoli 0,5 odstotka vseh učencev osnovnih šol in 1,3 odstotka vseh srednješolcev. Z omenjenimi učenci in dijaki smo skušali vzpostaviti stik ob upoštevanju različnih tehničnih zmožnosti.

4. ANALIZA IZOBRAŽEVANJA NA DALJAVO (izvaja Zavod RS za šolstvo):

Zavod RS za šolstvo od zaprtja vzgojno-izobraževalnih zavodov vso pozornost namenja izvedbi izobraževanja na daljavo.

Zavod RS za šolstvo je poleg priprave usmeritev in priporočil izvajal tudi neposredno podporo učiteljem in učiteljicam. Na osnovi neposrednih informacij in podatkov, ki so jih pridobivali pedagoški svetovalci, ki so razporejeni po Območnih enotah Zavoda RS za šolstvo, so bile v času izobraževanja na daljavo izvedene številne aktivnosti, ki so z namenom podpore učiteljem potekale v obliki video konferenc, dela v spletnih učilnicah, usposabljanj, priprave gradiv za učitelje ipd. V obdobju izobraževanja na daljavo Zavod RS za šolstvo beleži 25000 učiteljev in drugih strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja, ki so neposredno sodelovali v naštetih oblikah.

V nadaljevanju poročamo o analizi izobraževanja na daljavo, ki jo v tem obdobju pripravljajo predstavniki Zavoda RS za šolstvo.

Podrobnejša analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije in rezultati raziskave, ki jo pripravlja Zavod RS za šolstvo, bo na voljo konec meseca junija ali v začetku julija. 21. 5. 2020 je bila namreč vsem vzgojno izobraževalnim institucijam v Sloveniji posredovana okrožnica v kateri ravnatelje/ ravnateljice, učitelje/učiteljice, učence/učenke, dijake/dijakinje obveščamo o raziskavi »Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije«, ki jo izvaja Zavod RS za šolstvo.

Temeljni cilj je raziskati, kako učitelji v pogojih zaprtja šol izvajajo poučevanje na daljavo, kako poteka pedagoško vodenje ter kako učenje na daljavo zaznavajo in doživljajo učenci in dijaki. Z raziskavo bodo ugotovljeni prevladujoči pogledi in prakse izobraževanja na daljavo slovenskih učiteljic in učiteljev na različnih nivojih izobraževanja. Ugotovljeno bo, kako so učitelji doživljali pedagoško vodenje v času izvajanja izobraževanja na daljavo, kakšno je doživljanje in kakšne so izkušnje učencev in dijakov s poučevanjem in učenjem na daljavo ter kako je potekalo pedagoško vodenje šol oziroma učiteljev. Izsledki raziskave bodo osnova za nadaljnji razvoj izobraževanja na daljavo in za aktivnosti, ki bodo zmanjšale morebitne primanjkljaje pri učencih in dijakih, ki so nastali zaradi zaprtja šol. Hkrati pa bodo rezultati raziskave in izkušnje ter informacije, ki jih je Zavod RS za šolstvo s strani učiteljev pridobil v času izobraževanja na daljavo tudi izhodišče za programe usposabljanja ter za pripravo programa izobraževanja na daljavo v primeru, če bi ponovno prišlo do posebnih razmer in ukrepov, ki bi bili povezani z omejenimi možnostmi izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa v šolah.

ZAKLJUČEK

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport skrbi za razvoj kakovostnega in vse vključujočega izobraževalnega sistema, kar slovenski šolski sistem prav gotovo je. Osnovna zaveza slovenskega vzgojno izobraževalnega sistema temelji na dejstvu, da je, skladno s slovensko zakonodajo, za vse otroke, učence in dijake, kot tudi za zaposlene, zagotovljeno varno in spodbudno učno okolje.

Zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja je eden od ključnih ciljev vzgoje in izobraževanja, ki se tesno povezuje s ciljem doseganja visokih ravni znanja in spretnosti. Šola je za učenke in učence, dijake in dijakinje tudi socializacijski prostor, zato je v njem pomembno izpostaviti in spodbujati razvoj socialnih veščin, strpnosti, spoštovanja drugačnosti za omogočanje razvoja in doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti.

Zavedamo se, da so nam razmere, ki so nastale v obdobju, zaznamovanem s Covid-19 lahko tudi podlaga za razmislek o naslednjih razvojnih usmeritvah na področju vzgoje in izobraževanja. Omenjeno obdobje je razgalilo precej vidikov, ki v slovenskem izobraževalnem prostoru lahko pomenijo primere dobrih praks, hkrati pa možne elemente izboljšav.

prof. dr. Simona Kustec Lipicer
MINISTRICA